

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมาก นานาประเทศต่างมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ แต่การที่จะพัฒนาประเทศไปสู่สังคมดังกล่าวได้ ต้องมีการนำความรู้ทางเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่การผลิต การเข้าถึง การแพร่กระจายความรู้ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สถานศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศชาติ ถือเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษา แก่เยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะดังที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น โรงเรียนจึงเป็นองค์การเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างสรรค์ หล่อหลอมให้เยาวชน เจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ (ทินกฤต รุ่งเมือง, 2555, หน้า 170)

ภารกิจหลักของสถานศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาตามหลักการ กระจายอำนาจ ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้แบ่งขอบข่ายงานของสถานศึกษาเป็น 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ซึ่งในการบริหารจัดการของแต่ละฝ่ายย่อมต้องการจัดระบบ การบริหารและให้เป็นระบบสารสนเทศ การจัดระบบการบริหารนั้น จึงต้องดำเนินการให้ ครอบคลุมบริบททุกด้านเพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 19) การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการการศึกษาถือว่ามีความสำคัญมาก จากเทคโนโลยีที่ ก้าวหน้าและรวดเร็วที่สุดในยุคนี้ คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งเข้ามาเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกเกือบทุกอย่างและที่สำคัญ คือ การสื่อสาร (Communication) ซึ่งการบริหารในยุคปัจจุบันมี การแข่งขันกันสูง การบริหารจัดการและการตัดสินใจที่ดีคือการตัดสินใจอยู่บนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและเพียงพอซึ่งจะถือว่าการตัดสินใจที่ถูกต้องหรือเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดน้อย ที่สุด จึงจำเป็นที่จะต้องแสวงหาข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ ของระบบสื่อสาร (Communication system) เพื่อให้ได้มาซึ่งอินฟอर्मेशन (Information มากมาย

และมีประสิทธิภาพสูง กระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศและการนำไปใช้ โดยอาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ (Information and Communications Technology : ไอซีที) นั้นเอง ดังนั้น คนในยุคใหม่ที่จะอยู่ในสังคมโลกเทคโนโลยีเหล่านี้ได้อย่างกลมกลืน จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์พื้นฐานที่เพียงพอในด้าน ไอซีที การเริ่มต้นพัฒนาคนในเวลาที่เหมาะสม ควรจะเริ่มต้นในวัยเรียน โรงเรียน จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้แก่แก่นักเรียนให้มีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนรู้พัฒนาความรู้ และทักษะได้ด้วยตนเอง ในการจัดการศึกษามุ่งหวังให้การจัดการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณสมบัติอย่างชัดเจน คือ 1) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีทักษะกระบวนการเรียนรู้ 2) เป็นผู้มีทักษะกระบวนการคิดหรือคิดเป็น คิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง และ 3) เป็นผู้มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 11 - 17)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาเนื่องจากได้ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษาและในขณะ เดียวกันก็คำนึงถึงประโยชน์และโทษ ที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาเป็นความรู้ในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงรู้จักคิดวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากการใช้ที่ไม่เหมาะสมได้ด้วย ทั้งนี้ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยหรือ ไอ ที 2010 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงสนับสนุนให้มีการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนและการบริหารจัดการอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการนำใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา และเพื่อเป็นการป้องกันภัยทางอินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและประชาชน ได้ใช้ประโยชน์และเข้าถึงบริการได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความเหมาะสม จึงมีนโยบายและมาตรฐานการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยมีแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะกลาง (3 - 5 ปี) และพัฒนา

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการสนับสนุนงบประมาณ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนการสอน มีการส่งเสริมและประสาน เครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ที่ต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน มีระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการ ดำเนินงาน และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง มีระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันตามมาตรฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ มีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยตรง 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบเครือข่ายภายในพื้นที่ ในสถานศึกษา มีระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน มี ซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในสถานศึกษาที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ มีการจัดห้องเรียนที่หลากหลาย เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และ/หรือ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ มีระบบการบำรุงรักษาและความ มั่นคงของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ด้านการเรียนการสอน โดยมีหลักสูตร และแผนจัดการเรียนการสอนแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือ และการจัดการเรียนรู้ตามแผนฯ ที่กำหนด มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอน เป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม มีระบบแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้ แก่ผู้เรียน และประชาชน ผู้รับ บริการ 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลาย ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนมีทักษะการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงาน ที่ได้ จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ผู้เรียนใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ โดยมีเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการ สอนให้กับผู้เรียน มีระบบจัดการแหล่งการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดรวบรวม สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ จัดเป็น คลังแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ตามศักยภาพของสถานศึกษา และ 6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน โดยมีองค์กร ภาครัฐ เอกชน และชุมชน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนสถานศึกษา มีการให้บริการความรู้กับ ชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ มีการประสานเครือข่ายชุมชน

ท้องถิ่น รวมถึงองค์กรภาครัฐ และเอกชนให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 1 - 4)

แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาหลายประการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา เช่น การกระจายโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการศึกษา มีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งที่โทรศัพท์ยังเข้าไม่ถึง และคอมพิวเตอร์ยังไม่มีหรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และที่มีอยู่ก็ขาดการบำรุงรักษา รวมทั้งไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะคู่สายโทรศัพท์ยังมีบริการไม่ทั่วถึง อาจจะเป็นไปได้ว่าสถานศึกษาเหล่านี้อยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกล ดังนั้นสถานศึกษาต้องรีบดำเนินการเพราะเป็นพื้นฐานที่จำเป็นไปสู่ระบบอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพครูน้อยมาก และคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่พอกับความต้องการที่ครูจะใช้ แสดงให้เห็นว่าครูยังต้องได้รับการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อีกเป็นจำนวนมาก และสถานศึกษาก็ต้องจัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา สถานศึกษายังขาดรูปแบบระบบสารสนเทศ ผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับเบื้องต้น แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังไม่มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องได้รับการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จะนำมาพัฒนาการบริหารจัดการและการบริการทางการศึกษา และในการผลิตและพัฒนานุเคราะห์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาตนเองของครู ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยังขาดความต่อเนื่อง บางคนใน 3 ปีที่ผ่านมายังไม่เคยไปเข้ารับการฝึกอบรมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเลย แสดงให้เห็นว่า ครูได้รับการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังไม่ทั่วถึงเพราะมีครูอีกจำนวนหนึ่งในรอบ 3 ปีที่ผ่านมายังไม่เคยได้รับการอบรมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเลย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน (2558, เว็บไซต์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 3 มีทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายการพัฒนาการศึกษา คือ การน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยสะดวก และสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียม และนโยบายและมาตรฐานการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา

และหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา นอกจากนี้ ในยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท ให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท ให้มีประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ ให้พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2558, หน้า 5 - 21) ซึ่งสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการปฏิบัติตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัด แต่ส่วนใหญ่ยังพบปัญหาในด้านงบประมาณในการจัดซื้อจัดหา วัสดุอุปกรณ์ ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็กจะประสบปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ (เฉลิมชัย อิ่มมาก, 2558, สัมภาษณ์)

จากความสำคัญ และปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีและการสื่อสารให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน และเป็นไปเพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอน ผู้เรียน และประชาชนได้เข้าถึงความรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้

นี้ไปเป็นแนวทางแก้ปัญหาคำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่เกิดขึ้นได้ตรงตามความเป็นจริง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาคำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ประชากรในขั้นตอนที่ 1 คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 47 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 77 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาคำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

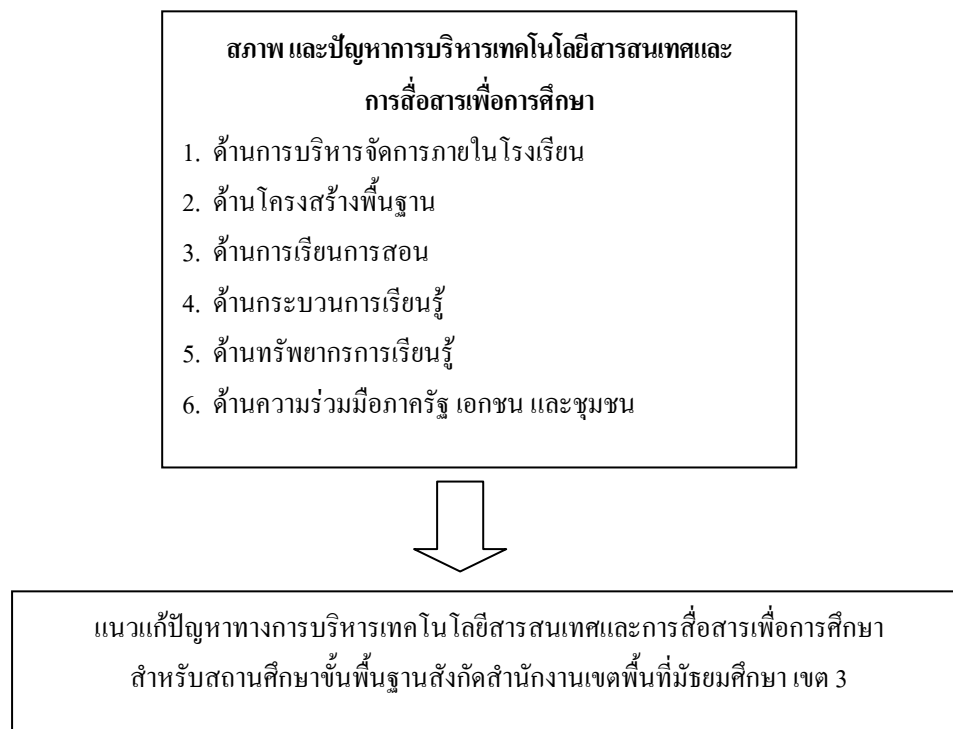
3.1 สภาพและปัญหาคำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3

3.2 แนวทางแก้ปัญหาคำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ในข้อมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมี 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการภายในโรงเรียน 2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 5) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และ

6) ด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 2 - 3) ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อรับส่งสารสนเทศด้วยความสะดวกรวดเร็ว เพื่อนำไปใช้งานด้านต่าง ๆ

สภาพการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน

ปัญหาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา หมายถึง ปัญหาในการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง คະแนนที่จากการวัดการปฏิบัติ/ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 เกี่ยวกับ กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในประเด็น โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะกลาง (3 - 5 ปี) และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี การสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมและประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน จัดทำระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง จัดทำระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยตรง ซึ่งสอบวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง คະแนนที่จากการวัดการปฏิบัติ/ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 เกี่ยวกับ กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในประเด็น โรงเรียนจัดทำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบเครือข่ายภายในพื้นที่ในสถานศึกษา จัดทำระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการบริหารจัดการ จัดทำระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้ จัดหาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในสถานศึกษาที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ จัดห้องเรียนที่หลากหลาย เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และ/หรือ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ จัดทำระบบการบำรุงรักษาและความมั่นคงของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งสอบวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านการเรียนการสอน หมายถึง คະแนนที่จากการวัดการปฏิบัติ/ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 เกี่ยวกับ กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในประเด็น โรงเรียนจัดทำหลักสูตร โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ละสาระการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นเครื่องมือ จัดการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการศึกษาที่หลากหลาย ครูสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม จัดทำระบบแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้แก่นักเรียน จัดทำระบบแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้แก่ประชาชนและประชาชนในพื้นที่บริการ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนที่จากการวัดการปฏิบัติ/ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 เกี่ยวกับ กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในประเด็น นักเรียนได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลาย ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามความสนใจของผู้เรียน นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ โรงเรียนสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนที่จากการวัดการปฏิบัติ/ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 3 เกี่ยวกับ กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในประเด็น โรงเรียนจัดทำเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดทำระบบจัดการแหล่งการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ จัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร โดยจัดเป็นคลังแหล่งเรียนรู้ หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน กำหนดนโยบายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเสนอแนะทางในการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม แต่งตั้งบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ และจัดทำเทคโนโลยี

